

Прошла година је поред короне можда и највише била обележена прекидима у глобалним ланцима снабдевања и нестацицама појединих сировина и делова за индустрију.

Ту је вероватно највеће главобоље задавала нестацица микрочипова због чега је десетине и стотине хиљада аутомобила стајало на лагерима аутопроизвођача чекајући уградњу чипова, а произвођачи мобилних телефона одлагали премијере својих нових модела.

Како би у таквој ситуацији било добро имати фабрику полупроводника. А када бисмо се вратили у 2013. годину могли бисмо видети вест да је потписан Меморандум о разумевању између Владе Републике Србије и компаније Мубадала, односно од стране потпредседника Владе Александра Вучића и директора Мубадала Кхалдоона Ал Мубарака и то ни мање ни више него о изградњи фабрике чипова.

Изјаве политичара у вези овог пројекта биле су невероватне и деловало је као да ће Србија у наредних неколико година постати Швајцарска.

Меморандум је потписан у октобру 2013, а тадашњи први потпредседник Владе је у децембру изјавио да ће у сарадњи са Мубадалом већ до половине 2014. бити отворена велика фабрика авиокомпоненти у Панчеву, а у року од две године и фабрика чипова.

Тадашњи министар финансија и привреде Млађан Динкић још пре потписивања је поручио да ће Мубадала прво направити центар за истраживање и развој у шта би уложили неколико стотина милиона долара и запослили 50 доктора наука, а у вези инвестиције у фабрику чипова помињало се улагање од невероватних четири милијарде долара.

„У Србији су заинтересовани да изграде фабрику и та инвестиција, ако се договоримо, износила би чак четири милијарде долара. Овде би се правило срце хардвера што би значило да морамо да развијемо додатно и неке научне области, као што је нано технологија. То би уједно била убедљиво највећа инвестиција у Србији и притом би посао нашло 1.000 високо квалификованих стручњака, укључујући и научнике. Ми за тај пројекат планирамо да позовемо српске научнике у свету да се врате“, рекао је ономад Динкић.

Уз фабрику чипова најављивана је и фабрика компоненти за авионе која би опслуживала највеће светске произвођаче, Боинг и Ербас.

Вучић је за ову фабрику рекао да би „донела толики профит да би се решио проблем дефицита у земљи“, тако што би продавала компоненте директно из Србије и то за 400 до 450 милиона евра годишње.

Наводно стручњаци из Мубадале су тада „већ обишли простор на ком би требало да буде фабрика“ која би запошљавала 1.000 високообразованих кадрова са платом „и до 10.000 евра“.

Убрзо је Вучић отпутовао у Абу Даби одакле се вратио са поруком да је посао са Мубадалом приведен крају и да им је „већ одређено земљиште у Београду, што нимало није био лак посао због њихових потреба за близином аеродрома“.

„Једини проблем је наћи стручњаке у Србији за изливање силицијума“, тврдио је Вучић.

Из Мубадале су стигле још две најаве. Једна да ће компанија купити лиценцу за 4Г мобилну телефонију и онда своје капацитете највероватније изнајмљивати мобилним оператерима и друга да ће са Телекомом Србије градити „дата центар“.

С обзиром да се у последњем тромесечју 2013. и почетком 2014. године невероватна обећања везана за послове са овим гигантским арапским фондом са седиштем у Дубаију који управља са 230 милијарди долара доживела врхунац, може се замислити сценарио у коме је то све била прича пред изборе у марту 2014. године којима је зацементирана победа СНС из 2012. године.

У то време гро инвестиција које су долазиле у Србију биле су застареле технологије са мануелним радом, такозвано „мотање каблова“ па су егзотични хај-тек послови као микрочипови и компоненте за џамбо џетове слали поруку да развијамо економију знања. Осим тога, мало су замаскиране и арапске инвестиције које су заправо реализоване и то у најтрадиционалније могуће секторе, пољопривреду и некретнине уз издашну помоћ државе.

Након избора, изјаве о пословима са Мубадалом су се знатно проредиле. Додуше у октобру 2012. године тадашњи градоначелник Београда, а садашњи министар финансија Сениша Мали изјавио је како „они сада сондирају наш универзитет и процењују да ли имамо кадровски потенцијал за такав центар. Ако то успе, ишло би се на изградњу фабрике чипова на територији Београда, што је инвестиција од три, четири милијарде долара“ уз подсећање да они имају већ три такве фабрике, у Њујорку, Сингапуру и Дрездену.

„Да би се пробали у тако уски круг, треба испунити многе предуслове, кадровске и

инфраструктурно. Зато ће се и радити фазно, уколико испунимо наведене предуслове“, истакао је градоначелник Београда.

Овим су се ствари поставиле тако да и ако не буде ништа од инвестиција то је зато што ми нисмо довољно добри за њих.

Сада већ знамо да је цела прича о Мубадали била само бајка, јер осам година од потписивања меморандума није се десило баш ништа. Последњих годину дана дана додуше имали смо извештаје о два сусрета Вучића са Калдуном Ал Мубараком, прошле године на Светском економском форуму у Давосу, и у марту ове године у Абу Дабију где су разговарали, не о чиповима и авионима, већ о вакцинама и борби против пандемије.

(Данас)